

LA MOBILITAT ACTIVA EN ENTORNS METROPOLITANS: ANÀLISI I PLANEJAMENT PER A LA POLÍTICA INTEGRAL DE LA BICICLETA

2022/23

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

G Departament
de Geografia

G⁺ màster en
estudis territorials i
planejament

ÍNDEX

BENVINGUDA	1
MÒDUL TEMES AVANÇATS EN ESTUDIS TERRITORIALS	3
MÒDUL PLANEJAMENT TERRITORIAL	11
CIUTATS I ESPAIS METROPOLITANS	14
SESSIÓ INAUGURAL	20
CICLE DE CONFERÈNCIES	21
TREBALL DE CAMP	22
CALENDARI GENERAL	23
CALENDARI DETALLAT	24
CARTOGRAFIA	33
EQUIP DOCENT	39

BENVINGUDA

En nom del Departament de Geografia de la UAB, vull donar una cordial benvinguda als i les estudiants matriculats en aquesta nova edició del Màster en Estudis Territorials i Planejament (METIP).

El nostre Departament té ja una llarga tradició en estudis territorials des dels seus orígens a finals dels anys seixanta. Ha participat activament en les profundes transformacions que en les darreres dècades s'han donat en el nostre territori, i ha begut de les millors fonts de l'experiència internacional que li permetien interpretar i contribuir a transformar positivament el nostre entorn.

La gestió i l'ordenació del territori en el nostre context no és una tasca fàcil: els darrers anys han suposat la consolidació dels processos d'urbanització en un espai molt humanitzat, amb un relleu difícil, i un marc politicoadministratiu complex: els governs locals (amb Barcelona com a model de referència des dels JJ.OO.), el govern de la Generalitat, l'Estat espanyol i la Unió Europea. El context postcrisi continua presentant nous reptes i obliga a seleccionar molt bé les prioritats. Ens trobem, doncs, en un moment extraordinari per aprendre de les experiències adquirides i reflexionar sobre el futur.

El METIP té ara ja una notable trajectòria. Es va programar per primera vegada el curs 2006-07, però comptava amb el precedent -des del curs 1986-87- dels nostres estudis de Doctorat, on els cursos sobre anàlisi territorial ja tenien una notable presència. D'altra banda, ha estat fonamental la implicació del nostre Departament en programes de grau i postgrau relacionats (grau en Geografia Medi Ambient i Planificació Territorial, grau de Ciències Ambientals, grau en Gestió de Ciutats Intel·ligents i Sostenibles, diversos màsters interuniversitaris, etc.); en instituts de recerca de primer nivell (l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona, el Centre d'Estudis Demogràfics, l'Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals, etc.); o en la presència i gestió de serveis universitaris o institucionals com són la Cartoteca de la UAB o el mateix Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya.

Després de tres cicles de tres edicions cadascun centrats en una temàtica: el primer en l'anàlisi territorial a les Illes Balears (Formentera, curs 2012-13; Mallorca, 2013-14; i Menorca, 2014- 2015); el segon en l'estudi de la problemàtica socioambiental, el planejament i la gestió dels espais lliures de ciutats metropolitanes de Barcelona (Sabadell, 2015-2016; Terrassa, 2016-2017; i Mataró 2017- 2018); i el tercer en l'anàlisi i formulació de propostes i projectes d'ordenació territorial per a un àmbit geogràfic determinat a escala de barri (Bellvitge - el Gornal, 2018-19; la Florida - Les Planes, 2019-20; i la Torrassa i Collblanc, 2020-2021).

Des del curs passat, el màster es focalitza en activitats més aplicades en la mobilitat quotidiana en un entorn metropolità. El curs passat, amb el títol «El Campus de la UAB i el seu encaix territorial», ubicat en l'anàlisi al

Campus de la UAB. Enguany el títol és «Mobilitat activa en entorns metropolitans. Anàlisi i planejament per a la política integral de la bicicleta» i l'àmbit d'estudi se centrarà en una ròtula metropolitana. Els municipis que la integren són Montcada i Reixac, Cerdanyola del Vallès, Ripollet, Badia del Vallès i Barberà del Vallès, tots ells dins de la primera corona metropolitana de Barcelona.

El METIP ha consolidat el seu camí amb un programa molt aplicat, on destaca una forta integració dels seus continguts i una vocació de dotar a l'alumnat amb unes capacitats clares de treballar en l'àmbit professional de la gestió i el planejament i contribuir en la millora del nostre territori.

Toca donar les gràcies a tot el professorat que ha participat al llarg d'aquests anys en els diferents cicles, al professorat que ha assumit amb entusiasme el nou curs, com aviat podreu comprovar els qui heu escollit la nostra proposta acadèmica. Creiem que sens dubte, el projecte central del Màster, dotar de les habilitats conceptuals i pràctiques per al disseny i la redacció d'instruments territorials relacionats amb la Mobilitat, us aportarà un bagatge molt útil com a futurs professionals del planejament.

Em resta desitjar-vos un molt bon curs, i animar-vos a aprofitar al màxim aquesta experiència, que us pot ser decisiva en el vostre futur pròxim.

Benvinguts, bienvenidos, benvenuti, welcome!

Anna Badia Perpinyà

Directora

Departament de Geografia, UAB

MÒDUL TEMES AVANÇATS EN ESTUDIS TERRITORIALS

COORDINACIÓ: Àngel Cebollada Frontera

EQUIP DOCENT: Pau Avellaneda, Esther Anaya, Àngel Cebollada, Jordi Honey-Roses, Samuel Nel-lo-Deakin

Els temes avançats de l'ordenació del territori: la importància de la reflexió teòrica i conceptual sobre les característiques socials de la ciutat contemporània.

L'assignatura pretén reflexionar sobre les aportacions teòriques i metodològiques més útils i innovadores per a analitzar les interrelacions entre les diverses especialitats de Geografia i Ordenació del Territori, amb especial èmfasi en la dimensió social i en la planificació urbana.

En aquesta assignatura es tractaran els continguts clau de la recerca contemporània més avançada de la Mobilitat activa i, més en concret de la mobilitat en bicicleta. El curs dotarà l'alumnat de les eines conceptuais i metodològiques per la planificació dels entorns metropolitans en transició cap a escenaris de mobilitat activa.

L'assignatura té un caràcter aplicat i es guia per la metodologia d'aprenentatge per reptes: es tracta d'afrontar problemes reals i complexos identificats pels diferents actors del territori per tal de realitzar una diagnosi adequada i apuntar possibles solucions als problemes detectats. L'aprenentatge per reptes és avui una metodologia àmpliament reconeguda que permet no sols tractar amb casos d'estudi reals, sinó també inserir l'estudiant en entorns en els quals en un futur pot desenvolupar la seva carrera professional. És també una bona oportunitat d'integració i d'experimentació dels coneixements i mètodes adquirits en altres matèries del Màster. Per això, l'eix central és la realització d'un projecte que anomenem Troncal i que es fa coordinadament amb dues assignatures més: Planejament Territorial i Urbà i Ciutat i Espais Metropolitans.

Entenem per troncal la realització d'un exercici pràctic, consistent en el reconeixement i identificació de les característiques urbanes, socials i mediambientals d'un territori per poder implementar projectes i propostes que resolguin els reptes identificats.

Per al curs 2022-23 el títol de la troncal és Mobilitat activa en entorns metropolitans. Anàlisi i planejament per a la política integral de la bicicleta i l'àmbit d'estudi se centrarà en una ròtula metropolitana. Els municipis que la integren són Montcada i Reixac, Cerdanyola del Vallès, Ripollet, Badia del Vallès i Barberà del Vallès, tots ells dins de la primera corona metropolitana de Barcelona. El repte plantejat serà, a partir de la identificació de problemàtiques concretes expressades pels actors locals, seleccionar, definir, i treballar col·laborativament per tal de poder apuntar possibles solucions concretades en propostes i projectes. Es treballarà en petits grups,

cadascun dels quals aprofundirà en un aspecte temàtic. Els resultats seran presentats als responsables locals i altres actors de la societat.

Aquestes classes teòriques es complementaran amb 6 conferències - obertes al conjunt de la comunitat acadèmica- sobre aspectes d'especial rellevància per a la diagnosi i elaboració de propostes per a la mobilitat sostenible en un context metropolità.

Continguts

En aquesta assignatura es tractaran els temes següents:

1. La Mobilitat en bicicleta des d'una perspectiva internacional
2. Els condicionants de la mobilitat en bicicleta
3. La mobilitat en bicicleta en un context multicrisi sistèmica
4. La política integral de la bicicleta
5. La planificació de la mobilitat ciclista en el planejament metropolità
6. Reconeixement de l'àrea d'estudi
7. Eines per a l'elaboració d'un document de planejament per a la implantació de polítiques integrals de la bicicleta

Competències

- Analitzar i interpretar les projeccions espacials i territorials dels desequilibris socials i econòmics en els processos de planificació territorial i planejament urbà.
- Aplicar críticament els conceptes i plantejaments teòrics més avançats en l'estudi de l'ordenació del territori i el seu planejament
- Promoure l'aplicació i l'avenç dels principis de la sostenibilitat ecològica, social i econòmica mitjançant mecanismes de participació ciutadana
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Reconèixer i emprar els mecanismes i instruments de planificació i gestió més eficients, en particular en situacions de conflicte, per a una àmplia tipologia d'espais a diversos nivells d'escala.
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Treballar en un context internacional i multidisciplinari que potenciï els valors d'equitat social i de gènere.
- Valorar la incidència del marc legislatiu, econòmic, polític i social en les dinàmiques territorials.

Temari i calendari de les sessions

27 de setembre de 2022

16:00h Presentació del projecte de treball troncal per part d'Anna Badia, directora del Departament de Geografia, i Jordi Nadal, coordinador del Màster.

16:20h Conferència inaugural “Les polítiques de mobilitat a la ciutat de Barcelona” a càrrec de Silvia Casorrán (Adjunta a la gerència de l'arquitecte en cap de l'Ajuntament de Barcelona).

18h Presentació i explicació del projecte i la seva àrea d'estudi, a càrrec del professor Àngel Cebollada

29 de setembre de 2022

16h Classe “Imaginant la ciutat ciclista: un diàleg entre Barcelona i Amsterdam” a càrrec de Samuel Nel-lo-Deakin

En aquesta sessió, explorarem les principals característiques d'un entorn urbà favorable a l'ús de la bicicleta a través d'una comparació entre Barcelona i Amsterdam pel que fa a forma urbana i infraestructures de transport. Aquesta comparació ens ajuda a entendre millor alguns dels incentius i obstacles actuals a un major ús de la bicicleta a Barcelona i el seu entorn metropolità.

18h Classe “Models conceptuals del ciclisme urbà” a càrrec de Samuel Nel-lo-Deakin

Com conceptualitzem els factors urbans, socials i personals que determinen l'ús de la bicicleta? En aquesta sessió, explorarem diversos marcs teòrics que ens poden ajudar a pensar la relació entre ciutat i ús de la bicicleta, així com informar possibles polítiques públiques per a incentivar-ne l'ús.

6 d'octubre de 2022

16h Classe “Equitat i accessibilitat com a objectiu de les polítiques ciclistes” a càrrec d'Esther Anaya

En aquesta sessió s'introdueix el marc conceptual de la política integral ciclista. Aquest marc es fonamenta en la idea que la mobilitat ciclista hauria de ser accessible per a totes les persones. Es debaten les implicacions d'aquesta idea i d'altres relacionades. Parlarem també de la doble integració de la mobilitat ciclista a la planificació.

18h Classe “Comunicació, governança i moviments culturals” a càrrec d'Esther Anaya

La comunicació és un element bàsic i ubic a la planificació ciclista. En aquesta sessió veurem els diferents elements comunicatius que podem observar en la mobilitat ciclista i com emprar-los de la millor manera. També veurem com fer més col·laborativa i democràtica la governança de les polítiques ciclistes. També analitzarem la dimensió més oblidada de totes en la planificació, el context cultural.

20 d'octubre de 2022

16h Classe “Infraestructura” a càrrec d’Esther Anaya

En aquesta sessió tractarem el tema central de la planificació ciclista, sense oblidar-nos de la resta de dimensions que la condicionen, les infraestructures. Infraestructures fa referència al “hardware” ciclista, que comprèn les vies ciclistes, però també l’aparcament, els sistemes de bicicleta pública, la senyalització i la microinfraestructura. Utilitzarem els manuals tècnics per a trobar solucions concretes en espais concrets.

18h Classe “Normativa i planificació” a càrrec d’Esther Anaya

La normativa ens marca el que es pot i el que no es pot fer en la mobilitat ciclista. Així com cal tenir-la en compte per a no transgredir-la, també cal saber analitzar on caldria canviar-la per a fer la mobilitat ciclista més accessible i segura. Veurem en quin marc normatiu ens movem i quines característiques cal tenir en compte quan planifiquem. Finalment, veurem com són els instruments de planificació ciclista, els fulls de ruta que descriuen totes les altres dimensions de la política integral, incloent-hi l’avaluació.

27 d'octubre de 2022

16h Conferència 1 “La mobilitat a la metròpoli barcelonina” a càrrec de Maite Pérez (Cap de servei de Planificació de la Mobilitat Sostenible, AMB)

18h Classe “Cap a una (multi)crisi global?” a càrrec de Pau Avellaneda

Crisi climàtica, energètica, de materials, d’abastiment, econòmica, alimentària... Cada cop són més les veus i els indicis tant des de l’àmbit científic com també econòmic i social que apunten a un escenari (multi)crisi global que, sens dubte, tindrà efectes sobre la mobilitat. En aquesta sessió veurem i discutirem aquest escenari per poder preveure els canvis que es poden produir en l’àmbit de la mobilitat.

3 de novembre de 2022

16h Conferència 2 “La bicicleta en el PDI 2021 – 2030” a càrrec de Jordi Martín (Equip tècnic del PDI 2021-2030)

18h Classe “Context multicrisi: escenaris i prospectiva en l’àmbit de la mobilitat” a càrrec de Pau Avellaneda

Per poder planificar les infraestructures, els serveis i la gestió de la mobilitat ens cal conèixer en quin context es produiran els desplaçaments. Sens dubte, el context multicrisi tindrà, de fet ja té, efectes molt notoris sobre la mobilitat. En aquesta sessió farem un exercici de prospectiva tot imaginant i discutint els diversos escenaris que es poden produir.

8 de novembre de 2022

16h Classe “Més enllà de la salut, mesurant els impactes de la mobilitat ciclista” a càrrec d’Esther Anaya

18h Conferència 3 “La lenta (re)introducció de la bicicleta a la ciutat” a càrrec d’Alfonso Sanz (Consultor. Membre de GEA21)

15 de novembre de 2022

16h Classe “PostCarCity: una ciutat ‘sense’ cotxes?” a càrrec de Pau Avellaneda

El pic del petroli, els elevats costos de l’energia, també l’elèctrica, i l’escassetat de matèries primeres apunten a una reducció significativa de la mobilitat motoritzada privada. Si aquest escenari es confirma, caldrà impulsar i accelerar canvis profunds, alguns dels quals ja fa anys que es venen apuntant. En aquesta sessió veurem què s’està fent en aquest sentit, quins efectes tenen aquestes mesures i què més hi podem aportar.

18h Conferència 4 “Estratègies per la consolidació de la bicicleta com a mode de transport” a càrrec de Ruth Lamas (Responsable de l’Oficina Metropolitana de la Bicicleta de l’AMB i Coordinadora tècnica de la Red de ciudades por la bicicleta)

22 de novembre de 2022

16h Classe “La Nova Centralitat de la Bicicleta en las Ciutats” a càrrec de Jordi Honey-Roses

18h Conferència 5 “Les enquestes de mobilitat a l’Àrea Metropolitana de Barcelona” a càrrec de Núria Pérez (Cap de l’Àrea de Mobilitat de l’Institut d’Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona, IERMB)

29 de novembre de 2022

18h Conferència 6 “Ciclodistribució: reptes i oportunitats” a càrrec de David Estop (Membre de la Cooperativa de Ciclogística La Sàrria)

Treball i avaluació

L'avaluació del mòdul de Temes Avançats, com a part integrant del programa troncal del METIP 2022-23, tindrà una part de l'avaluació específica del mòdul, en la qual el/la alumne/a haurà de demostrar una sèrie d'habilitats instrumentals i coneixements sobre el tractat en les sessions d'aula i una altra part que serà l'avaluació del treball troncal. L'avaluació es distribuirà de la següent forma:

- Portfòlio de curs individual: 25%
- Participació activa a classe: 10%
- Elaboració del projecte troncal: 40%

- Elaboració del pòster: 15%
- Presentació pública del projecte troncal: 10

Activitats formatives

Les activitats formatives es divideix en aquelles dirigides per al professorat a l'aula, les supervisades pel professorat fora de l'aula i les autònomes que han de desenvolupar l'alumnat.

De dirigides n'hi ha de tres tipus. La primera són les classes que combinaran les sessions magistrals amb debats. Les segones són el cicle de conferències (sis en total). La darrera seran els tallers de treball, de caràcter pràctic

En aquest curs hi ha dos tipus d'activitats supervisades: el treball de camp que es durà a terme la setmana del 10 al 14 d'octubre i les tutories grupals de projecte que cada tutor o tutora conduirà.

Finalment, l'activitat autònoma consistirà en l'elaboració de totes les fases del projecte troncal.

Títol	Hores	ECTS
Tipus: Dirigides		
Cicle de conferències	12	0,48
Classes i debat de lectures	26	1,04
Tallers	18	0,72
Tipus: Supervisades		
Treball de camp	12	0,48
Tutories de grup	12	0,48
Tipus: Autònomes		
Elaboració del projecte troncal	117	4,68

Cal tenir present que és OBLIGATÒRIA L'ASSISTÈNCIA a les jornades completes de treball de camp als municipis d'estudi, a la sessió inaugural, al cicle de conferències i a les jornades de cloenda.

Bibliografia

Anaya-Boig, E. (2021) Integrated Cycling Policy. A framework proposal for a research-based cycling policy innovation. In: D. Zuev, K. Psarikidou, & C. Popan (eds.). Cycling Societies: innovations, inequalities and governance. Routledge Studies in Transport, Environment and Development. Routledge. p. 296.
<https://www.routledge.com/Cycling-Societies-Innovations-Inequalities-and-Governance/Zuev-Psarikidou-Popan/p/book/9780367336615>.

Anaya-Boig, E., Cebollada, À. & Castelló Bueno, M. (2022) Measuring spatial inequalities in the access to station-based bike-sharing in Barcelona using an Adapted Affordability Index. *Journal of Transport Geography*. 98, 103267. doi:10.1016/j.jtrangeo.2021.103267.

Bordera, J. i Turiel, A. (2022). *El otoño de la civilización*. ctxt. Madrid

Col·lectiu Punt 6, S.C.C.L., Anaya, E., Urbana, D. de S. d'Estratègia, Cap, G. de l'Arquitecte/a en, Mobilitat, D. de S. de, Infraestructures, G. de M. i, Urbana, G. d'Àrea d'Ecologia, Temps, D. de S. de G. i P. del, Municipal, G., Tinència d'Alcaldia d'Ecologia, U. & Barcelona, G.U. de (2021) *Recomanacions per integrar una perspectiva feminista interseccional en la mobilitat ciclista de Barcelona*. <https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/handle/11703/124686>.

Dennis, K. i Urry, J. (2011). *Un mundo sin coches*. Península. Barcelona.

Deputación de Pontevedra (2018). *Guía básica de espacios públicos e movilidad amable*. Deputación de Pontevedra. Pontevedra.

Gehl, J. (2014). *Ciudades para la gente*. ONU-Habitat i Ed. Infinito. Buenos Aires

Global Designing Cities Initiative (2021). *Global Street Design Guide*. <https://globaldesigningcities.org/publication/global-street-design-guide/>

Gössling, S. (2013). Urban transport transitions: Copenhagen, City of Cyclists. *Journal of Transport Geography*, 33, 196-206. <https://doi.org/10.1016/j.jtrangeo.2013.10.013>

Götschi, T., de Nazelle, A., Brand, C., & Gerike, R. (2017). Towards a Comprehensive Conceptual Framework of Active Travel Behavior: A Review and Synthesis of Published Frameworks. *Current Environmental Health Reports*, 286-295. <https://doi.org/10.1007/s40572-017-014>

Jacobs, J. (1961). *Muerte y vida de las grandes ciudades*. Capitán Swing. Madrid

Kager, R., Bertolini, L., & Te Brömmelstroet, M. (2016). Characterisation of and reflections on the synergy of bicycles and public transport. *Transportation Research Part A: Policy and Practice*, 85, 208–219. <https://doi.org/10.1016/j.tra.2016.01.015>

Kallis, G., Paulson, S., D'Alisa, G. i Demaria, F. (2020). *The case for degrowth*. Polity Press, Cambridge, UK

Klinger, T., Kenworthy, J. R., & Lanzendorf, M. (2013). Dimensions of urban mobility cultures – a comparison of German cities. *Journal of Transport Geography*, 31, 18-29. <https://doi.org/10.1016/j.jtrangeo.2013.05.002>

Larsen, J. (2016). The making of a pro-cycling city: Social practices and bicycle mobilities. *Environment and Planning A*. <https://doi.org/10.1177/0308518X16682732>

Macmillan, A., & Woodcock, J. (2017). Understanding bicycling in cities using system dynamics modelling. *Journal of Transport and Health*, 7(December 2016), 269-279. <https://doi.org/10.1016/j.jth.2017.08.002>

Nello-Deakin, S., & Harms, L. (2019). Assessing the relationship between neighbourhood characteristics and cycling: Findings from Amsterdam. *Transportation research procedia*, 41, 17-36.

Nello-Deakin, S., & Nikolaeva, A. (2020). The human infrastructure of a cycling city: Amsterdam through the eyes of international newcomers. *Urban Geography*. <https://doi.org/10.1080/02723638.2019.1709757>

Popan, C. & Anaya-Boig, E. (2022) The Precarious Work of Platform Cycle Delivery Workers. In: G.B. Norcliffe, U. Brogan, P. Cox, B. Gao, T. Hadland, S. Hanlon, T. Jones, N. Oddy, & L. Vivanco (eds.). *Routledge companion to cycling*. Abingdon, Oxon ; New York, NY, Routledge. p. 584. <https://www.routledge.com/Routledge->

[Companion-to-Cycling/Norcliffe-Brogan-Cox-Gao-Hadland-Hanlon-Jones-Oddy-Vivanco/p/book/9780367683993](#). Pre-print (open access): <https://osf.io/preprints/socarxiv/tk6v8/>

Pozueta, J., Lamíquiz, F.J. i Porto, M. (2013). La ciudad paseable. CEDEX. Madrid

Pucher, J., & Buehler, R. (2008). Making cycling irresistible: Lessons from the Netherlands, Denmark and Germany. *Transport reviews*, 28(4). <https://doi.org/10.1080/01441640701806612>

Sanz, A. (2008). Calmar el tráfico. Pasos para una nueva cultura de la movilidad urbana. Ministerio de Fomento, Madrid

Spotswood, F., Chatterton, T., Tapp, A., & Williams, D. (2015). Analysing cycling as a social practice: An empirical grounding for behaviour change. *Transportation Research Part F: Traffic Psychology and Behaviour*, 29, 22-33. <https://doi.org/10.1016/j.trf.2014.12.001>

Turiel, A. (2020). Petrocalipsis. Crisis energética global y cómo (no) la vamos a solucionar. Alfabeto. Madrid Pre-print (open access): <https://osf.io/b4a8f/>

MÒDUL PLANEJAMENT TERRITORIAL

COORDINACIÓ: Oriol Nel·lo

EQUIP DOCENT: Maria Buhigas, Joan López i Oriol Nel·lo

Introducció

Els requisits per cursar el Mòdul són de tres tipus:

Formatiu.

Cal disposar d'un cert bagatge en matèria d'estudis territorials (grau en geografia, ciències ambientals, enginyeria, arquitectura, urbanisme, economia, ciències jurídiques). Els altres casos s'estudiaran de manera individualitzada. Instrumental. Cal comptar amb certa capacitat d'utilitzar (a nivell d'usuari) aplicacions estadístiques i cartogràfiques, així com capacitat d'interpretar literatura tècnica i jurídica en matèria d'ordenació del territori.

Administratiu.

Cal cursar, de manera simultània, els Mòduls "Temes Avançats", "Sistemes d'Informació Geogràfica i Paisatge" i "Ciutat i regions metropolitanes", que juntament amb aquest de "Planejament Territorial", integren el programa troncal en què s'articula l'itinerari d'Ordenació del Territori del màster.

Instruments i materials d'autoaprenentatge

A l'inici del curs es posaran diversos materials i recursos formatius a disposició d'aquells estudiants que, per raó de l'especialització de la seva formació prèvia o de la seva procedència, considerin que els cal un treball previ addicional per a adequar el seu nivell de formació en matèria d'urbanisme i ordenació del territori. Aquests materials inclouran mecanismes d'autoavaluació, però el seu contingut no serà objecte d'avaluació separada en el marc del mòdul.

L'ordenació del territori: tècnica professional, instrument administratiu i disseny polític

Els processos de transformació del territori en les societats contemporànies es caracteritzen per la seva velocitat i la seva profunditat. La integració de l'espai a escala planetària i l'avenç del procés d'urbanització comporten canvis radicals tant en l'estructuració dels sistemes urbans, com en l'ocupació del territori, la utilització dels recursos i la configuració del paisatge. Canvis que són alhora causa i efecte de les dinàmiques demogràfiques, de l'organització dels processos productius, de la circulació dels factors (capital, mercaderies, informació, força de treball), de l'estructuració social i de la distribució de la riquesa. A escala regional, a les

regions mediterrànies europees, la integració del territori i l'avenç del procés d'urbanització ocorregudes durant el darrer mig segle han estat estretament relacionades amb el desenvolupament econòmic, la disminució de les desigualtats territorials, la unificació dels mercats laborals i la major accessibilitat als serveis. Tanmateix, la concreció de les transformacions territorials ha comportat també en molts casos l'aparició o l'agreujament de diverses problemàtiques, vinculades a factors com l'ocupació accelerada del sòl, la dispersió de la urbanització, l'especialització funcional dels llocs, l'augment del cost dels serveis, l'increment de les necessitats de la mobilitat, el malbaratament dels recursos naturals o els riscos de la segregació social. En aquest context, és a dir, davant de les potencialitats i les problemàtiques que es deriven de les transformacions territorials contemporànies, pren una importància creixent la capacitat dels poders públics d'ordenar el territori en benefici de la col·lectivitat. Per això resulta necessari dotar-se de diagnòstic, instruments i normatives capaços d'orientar, potenciar i, quan s'escaigui, corregir, les dinàmiques territorials en curs. Aquest és el camp de l'ordenació del territori com a tècnica professional, com a actuació administrativa i com a disseny polític.

Competències

- Analitzar i interpretar les problemàtiques ambientals aplicant els coneixements d'economia ambiental i ecològica
- Analitzar i interpretar les projeccions espacials i territorials dels desequilibris socials i econòmics en els processos de planificació territorial i planejament urbà.
- Desenvolupar la capacitat crítica, d'anàlisi i de resolució d'hipòtesis amb el màxim rigor i qualitat per a cada àmbit d'especialització territorial.
- Dissenyar projectes de planejament urbà i gestió territorial utilitzant les figures i metodologies adequades a diferents escales territorials
- Promoure l'aplicació i l'avenç dels principis de la sostenibilitat ecològica, social i econòmica mitjançant mecanismes de participació ciutadana
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Reconèixer i emprar els mecanismes i instruments de planificació i gestió més eficients, en particular en situacions de conflicte, per a una àmplia tipologia d'espais a diversos nivells d'escala.
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

Treball i avaluació

L'avaluació del contingut específic del mòdul constarà de dues parts:

a) El 40% de la nota correspondrà a la primera part i s'avaluarà a través d'un examen que es realitzarà durant la primera quinzena de desembre.

b) La nota final del mòdul, com en la resta de les matèries que integren l'exercici troncal, serà integrada 25% amb relació als resultats de l'avaluació específica, 65% amb relació al treball de grup general i 10% amb relació a la intervenció de l'estudiant en la marxa general de l'exercici.

Les característiques de l'avaluació continuada del treball de grup són comunes a tots els mòduls que integren el programa troncal i es corresponen als següents apartats i pesos relatius:

1. Elaboració de la diagnosi territorial (15%)
2. Elaboració, debat i presentació del DAFO i els criteris (15%)
3. Elaboració de les propostes i projectes (15%)
4. Presentació final de les propostes i projectes (20%)

Hi haurà possibilitat de recuperació de l'examen específic del mòdul. No hi haurà possibilitat de recuperació per al treball troncal.

MOLT IMPORTANT: El plagi total o parcial de qualsevol dels exercicis es considerarà automàticament un SUSPENS (0) de l'exercici plagiat. PLAGIAR és copiar de fonts no identificades d'un text, sigui una sola frase o més, que es fa passar per producció pròpia (AIXÒ INCLOU COPIAR FRASES O FRAGMENTS D'INTERNET I AFEGIR-LOS SENSE MODIFICACIONS AL TEXT QUE ES PRESENTA COM A PROPI), i és una ofensa greu. Cal aprendre a respectar la propietat intel·lectual aliena i a identificar sempre les fonts que es puguin fer servir, i és imprescindible responsabilitzar-se de l'originalitat i autenticitat del text propi.

En cas que les activitats d'avaluació no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS
Tipus: Dirigides		
Cinc dies de treball de Camp	100	4
Sessions lectives a l'aula	36	1,44
Tipus: Supervisades		
Sessions de taller	18	0,72

CIUTATS I ESPAIS METROPOLITANS

COORDINACIÓ: Carles Donat

EQUIP DOCENT: Carles Donat i Antonio López-Gay

L'objectiu del mòdul és el de dotar a l'alumnat d'instruments crítics per analitzar els processos d'urbanització contemporanis, de manera específica pel que fa a les ciutats i àrees metropolitanes. S'oferiran a l'alumnat els instruments per comprendre la ciutat com configuració socioespacial resultant de les dinàmiques demogràfiques, econòmiques, ambientals, culturals i polítiques de les societats contemporànies. Així mateix, aquest mòdul obligatori forma part dels ensenyaments troncats del màster juntament amb els mòduls de Planejament territorial i Sistemes d'informació geogràfica, planejament i paisatge i en coordinació amb el mòdul de Temes Avançats. L'objectiu dels ensenyaments troncats és de dotar als estudiants de les habilitats conceptuals i pràctiques per al disseny i redacció d'instruments d'ordenació territorial. Per fer-ho, es realitzarà un exercici pràctic, consistent en el reconeixement i identificació de les característiques urbanístiques, socials i mediambientals de determinats espais públics i l'elaboració de propostes de gestió d'aquests espais.

Competències

- Promoure estratègies de planificació des de la innovació i amb perspectiva de gènere
- Promoure l'aplicació i l'avenç dels principis de la sostenibilitat ecològica, social i econòmica mitjançant mecanismes de participació ciutadana
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Utilitzar les tecnologies de la informació geogràfica en la projecció i representació cartogràfica per al disseny d'escenaris útils per a la gestió i la planificació territorials i del planejament urbà.
- Valorar la incidència del marc legislatiu, econòmic, polític i social en les dinàmiques territorials.

Continguts

Tema 1. La ciutat. Definició, morfologia i la problemàtica de la seva delimitació

Tema 2. El procés d'urbanització a través dels teixits urbans

Tema 3. La població urbana

Tema 4. Renta del sòl urbà, com a element essencial per a la configuració de les ciutats

Tema 5. L'habitatge. Accés, règim de tinença i problemàtiques

Tema 6. Segregació socioeconòmica i mobilitat residencial

Tema 7. Gentrificació, desplaçament i substitució de la població

Tema 8. Els grups socials, els agents urbans i els moviments socials

Tema 9. El govern de la ciutat. Fragmentació administrativa, actors, competències i recursos

Tema 10. Gentrificació turística i transnacional

Tema 11. La transformació d'un barri a partir de l'anàlisi de dades. El cas de Sant Antoni a Barcelona.

Temari i calendari de les sessions

Sessió 1. Dijous 10 de novembre (Carles Donat)

Tema 1. La ciutat. Definició, morfologia i la problemàtica de la seva delimitació

Tema 2a. El procés d'urbanització a través dels teixits urbans: el cas de la metròpoli de Barcelona (morfologia urbana)

Referències bibliogràfiques

Nel-lo, O. (2002). Catalunya, ciudad de ciudades. Lleida: Editorial Milenio.

Solà-Morales, M. (1997). Las formas de crecimiento urbano. No. 10. Univ. Politèc. de Catalunya.

Dijkstra, L., Poelman, H., & Veneri, P. (2019). The EU-OECD definition of a functional urban area. OECD Regional Development Working Papers, 11, 19. <https://doi.org/https://doi.org/https://doi.org/10.1787/d58cb34d-en>

Sessió 2. Dijous 17 de novembre (Antonio López-Gay)

Tema 3. La població urbana

Tema 2b. El procés d'urbanització a través dels teixits urbans: el cas de la metròpoli de BCN (dinàmiques demogràfiques i socioeconòmiques).

Referències bibliogràfiques

Myers, D. (1999). Demographic Dynamism and Metropolitan Change: Comparing Los Angeles, New York, Chicago, and Washington, DC. *Housing Policy Debate*, 10(4), 919-954.

Cabré, A. (1991). Algunes reflexions sobre el futur de la població de Barcelona. *Papers: Regió Metropolitana de Barcelona: Territori, estratègies, planejament*, (5), 009-21.

Sessió 3. Dimecres 23 de novembre (Carles Donat)

Tema 4. Renta del sòl urbà, com a element essencial per a la configuració de les ciutats

Tema 5. L'habitatge. Accés, règim de tinença i problemàtiques

Referències bibliogràfiques

ONU-Habitat. (2010). *El derecho a una vivienda adecuada*. Ginebra: ONU-Habitat.

Sender, M., Donat, C., Bosch, J., López, J., Gigling, M., Hernández, R., ... Trilla, C. (2021). L'impacte de la Covid-19 en el sistema residencial de la metròpoli de Barcelona. 2020. Barcelona: Observatori Metropolità de l'Habitatge de Barcelona.

Sessió 4. Dijous 24 de novembre (Antonio López-Gay)

Tema 6. Segregació socioeconòmica i mobilitat residencial.

Tema 7. Gentrificació, desplaçament i substitució de la població

Referències bibliogràfiques

Tumaru, T., Musterd, S., Van Haam, M., & Marzcinzak, S. (2016) "A multifactor approach to understanding socio-economic segregation in European capital cities". In Tammaru, T. , Marcińczak, S., van Ham, M. y Musterd, S. (eds). *Socio-Economic Segregation in European Capital Cities : East Meets West . Regions and Cities*, Routledge , Pp- 1-29.

Donat, C., Porcel, S. & Gomà, R. (2018) Gentrificación y derecho a la ciudad. *Papers*, 60. IERMB

Sessió 5. Dimarts 29 de novembre de 16 a 18h (Antonio López-Gay)

Tema 8. Gentrificació turística i transnacional

Referències bibliogràfiques

Cocola-Gant, A. (2018). Tourism gentrification. In *Handbook of gentrification studies*. Edward Elgar Publishing.

López-Gay, A., Ortiz-Guitart, A., & Solana-Solana, M. (2022). Vivienda, cambio poblacional y desplazamiento en un barrio en proceso de gentrificación. El caso de Sant Antoni (Barcelona). *EURE*, 48(143).

Sessió 6. Dijous 01 de desembre (Carles Donat)

Tema 10. El govern de la ciutat. Fragmentació administrativa, actors, competències i recursos

Tema 11. Els grups socials, els agents urbans i els moviments socials

Referències bibliogràfiques

Tomas, M. (2015). La gobernanza metropolitana en Europa: modelos y retos (Àrea Metropolitana de Barcelona (ed.)).

Nel-lo, O. (2015). La ciudad en movimiento: crisis social y respuesta ciudadana. Díaz & Pons.

Metodologia i activitats formatives

- Exposicions del professorat.
- Tutories individualitzades i de grup.
- Debats a l'aula

Títol	Hores	ECTS
Tipus: Dirigides		
Discussió en seminari	5	0,2
Exposicions del professorat	25	1
Tipus: Supervisades		
Elaboració de l'informe personal	5	0,2
Elaboració de la memòria del pla	25	1
Tipus: Autònomes		
Realització de l'informe individual	15	0,6
Realització de la memòria del pla	70	2,8

Avaluació

- Assistència i participació activa en les sessions presencials: 10% (activitat no reavaluable)
- Elaboració de treballs d'avaluació
- Treball troncal (en grup): 50%
- Presentació oral treball troncal: 15%
- Exercici individual del mòdul: 25%

No hi haurà possibilitat de recuperació per al treball troncal

MOLT IMPORTANT: El plagi total o parcial de qualsevol dels exercicis es considerarà automàticament un SUSPENS (0) de l'exercici plagiat. PLAGIAR és copiar de fonts no identificades d'un text, sigui una sola frase o

més, que es fa passar per producció pròpia (AIXÒ INCLOU COPIAR FRASES O FRAGMENTS D'INTERNET I AFEGIR-LOS SENSE MODIFICACIONS AL TEXT QUE ES PRESENTA COM A PROPI), i és una ofensa greu. Cal aprendre a respectar la propietat intel·lectual aliena i a identificar sempre les fonts que es puguin fer servir, i és imprescindible responsabilitzar-se de l'originalitat i autenticitat del text propi.

Bibliografia

- Brenner, N. (2017). La era de la urbanización. In *Teoría urbana crítica y políticas de escala* (pp. 255–268). Icaria.
- Capel, H. (2002). La morfología de las ciudades. In *Tomo I: Sociedad, cultura y paisaje urbano* (Vol. 37). Ediciones del Serbal, SA.
- Dijkstra, L., Poelman, H., & Veneri, P. (2019). The EU-OECD definition of a functional urban area. *OECD Regional Development Working Papers*, 11, 19. <https://doi.org/https://doi.org/https://doi.org/10.1787/d58cb34d-en>
- Donat, C. (2018). La gentrificación y el problema de la vivienda en Barcelona. *Papers. Regió Metropolitana de Barcelona*, 60, 114–129.
- Dupuy, G. (1997). *El urbanismo de las redes. Teorías y Métodos*, Barcelona: Oikos-Tau. 216 pp.
- Fernandez, R., & Aalbers, M. B. (2016). Financialization and housing: Between globalization and Varieties of Capitalism. *Competition & Change*, 20(2), 71–88. <https://doi.org/10.1177/1024529415623916>
- Jaramillo González, S. (2010). *Hacia una teoría de la renta del suelo urbana*, Bogotá: Universidad de los Andes, Facultad de Economía, CEDE, Ediciones Uniandes. 474 pp.
- López-Gay, A. (2011). ¿Vuelve el centro? Caracterización demográfica de los procesos de reurbanización en las metrópolis españolas. In I. Pujadas, J. Bayona, A. García, F. Gil, C. López, D. Sánchez, & T. Vidal (Eds.), *Actas del XII Congreso de la Población Española* (pp. 163–180).
- López, J. (2016). The city in the net Infrastructural networks, economic development and urban form. In López-Redondo, J. *Del Sol al sol Energia forma urbana i ús del territori Una anàlisi a partir del cas de Barcelona i Catalunya*. Universitat Autònoma de Barcelona, p. 21-33.
- <https://www.tesisenred.net/handle/10803/662607>
- L'Huillier, Francisco José (2020). Mercado del suelo, renta urbana, y problemática habitacional. Una aproximación teórica desde la Ciudad de Buenos Aires. *Universidad de Buenos Aires*, Vol. 24, Nº. 2, p. 65-83.
- <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=7592375>
- Nel-lo, O. (1998). La ciutat il·limitada i la ciutat futura. In J. Nogué (Ed.), *La ciutat, Visions, anàlisis i reptes* (pp. 47–73). Universitat de Girona i Ajuntament de Girona.
- Nel-lo, O. (2015). *La ciudad en movimiento: crisis social y respuesta ciudadana*. Díaz & Pons.
- Nel-lo, O., & Donat, C. (2014). Los efectos territoriales de la crisis económica en la región metropolitana de Barcelona. In J. M. Albertos (Ed.), *Geografía de la crisis económica en España* (pp. 565–608). Publicacions Universitat de València.
- Solà-Morales, M. (1997). Las formas de crecimiento urbano. No. 10. Univ. Politèc. de Catalunya.

Tomas, M. (2015). La gobernanza metropolitana en Europa: modelos y retos (Àrea Metropolitana de Barcelona (ed.)).

United Nations. Department of Economic and Social Affairs. Population Division. (2014). World Urbanization Prospects: The 2014 Revision, Highlights. United Nations.

SESSIÓ INAUGURAL

El dia **27 de setembre de 2022** tindrà lloc la sessió inaugural del treball troncal del Màster d'Estudis de la Població i Planejament del Departament de Geografia.

16:00h Presentació del projecte de treball troncal per part d'Anna Badia, directora del Departament de Geografia, i Jordi Nadal, coordinador del Màster.

16:20h Conferència inaugural "Les polítiques de mobilitat a la ciutat de Barcelona" a càrrec de Silvia Casorrán (Adjunta a la gerència de l'arquitecte en cap de l'Ajuntament de Barcelona).

18h Presentació i explicació del projecte i la seva àrea d'estudi, a càrrec del professor Àngel Cebollada

XII CICLE DE CONFERÈNCIES
ESTUDIS TERRITORIALS I PLANEJAMENT

CONFERÈNCIA INAUGURAL

**LES POLÍTIQUES DE
MOBILITAT A LA CIUTAT
DE BARCELONA**

CONFERENCIANT
SÍLVIA CASORRÁN

27 DE SETEMBRE DE 2022 - 16h
SALA D'ACTES - FACULTAT DE FILOSOFIA I LLETRES
UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

UAB Universitat Autònoma de Barcelona
G Departament de Geografia
G+ màster en estudis territorials i planejament

CICLE DE CONFERÈNCIES

XII CICLE DE CONFERÈNCIES ESTUDIS TERRITORIALS I PLANEJAMENT

LA MOBILITAT ACTIVA EN ENTORNS METROPOLITANS: ANÀLISI I PLANEJAMENT PER A LA POLÍTICA INTEGRAL DE LA BICICLETA

27 d'octubre - 16h

La mobilitat a la metròpoli barcelonina

Maite Pérez

*Cap de servei de Planificació de la Mobilitat
Sostenible, AMB*

**Aula 103 - Facultat de Filosofia i
Lletres**

15 de novembre - 18h

Estratègies per a la consolidació de la
bicicleta com a mode de transport

Ruth Lamas

*Responsable de l'Oficina Metropolitana de la
Bicicleta de l'AMB i Coordinadora tècnica de la Red
de ciudades por la bicicleta*

**Sala de Graus - Facultat de Filosofia i
Lletres**

3 de novembre - 16h

La bicicleta en el PDI 2021-2030

Jordi Martín

Equip tècnic del PDI 2021-2030

**Sala de Graus - Facultat de Filosofia i
Lletres**

22 de novembre - 18h

Les enquestes de mobilitat a l'Àrea
Metropolitana de Barcelona

Núria Pérez

*Cap de l'Àrea de Mobilitat de l'Institut d'Estudis
Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB)*

**Sala de Graus - Facultat de Filosofia i
Lletres**

8 de novembre - 18h

La lenta (re)introducció de la bicicleta a
la ciutat

Alfonso Sanz

Consultor. Membre de GEA21

Aula 103 - Facultat de Filosofia i Lletres

29 de novembre - 18h

Ciclodistribució: reptes i oportunitats

David Estop

*Membre de la Cooperativa de Ciclogística
La Sàrria*

**Sala de Graus - Facultat de Filosofia i
Lletres**

TREBALL DE CAMP

El treball de camp es durà a terme al llarg de la setmana del 10 al 14 d'octubre. La meitat dels dies de treball es realitzarà a peu i l'altra meitat es farà amb bicicleta.

La setmana del treball de camp té com a objectiu el reconeixement territorial de l'àrea d'estudi i la visita d'experiències relacionades amb l'àmbit temàtic (en aquesta ocasió la mobilitat activa en bicicleta). Per això, a més de la visita en els municipis compresos en el projecte, també es visitaran experiències del municipi de Barcelona.

Pel treball de camp es comptarà amb la col·laboració de persones expertes (ja siguin administració, acadèmia o moviments socials) en el territori i en l'àmbit de la mobilitat.

DIA 1. Dilluns 10 d'octubre

Estret de Montcada

Visita a peu. Matinal

Recorregut entre Can Zam (Santa Coloma de Gramenet) i Can Cuiàs (Montcada i Reixac)

DIA 2. Dimarts 11 d'octubre

Visita a peu. Matí i tarda

Recorregut entre la UAB – Badia del Vallès – Barberà del Vallès – Sabadell

DIA 3. Dijous 13 d'octubre

Visita en bicicleta. Matí i tarda

Recorregut amb sortida i arribada a la UAB. Visita al municipi de Cerdanyola del Vallès i al Campus de la UAB

DIA 4. Divendres 14 d'octubre

Visita en bicicleta. Matí i tarda

Recorregut entre la UAB i Barcelona. Visita de Ripollet, polígon del Bon Pastor (Barcelona), superilla del Poblenou i el BiciHub (Barcelona)

CALENDARI GENERAL

Les assignatures del màster en estudis territorials i planejament inclouen diverses sessions de treball especialitzat, tant dins com fora de l'aula. Les sessions es divideixen en diferents tipus: conferències, treball de camp, treball grupal i tallers, i presentació de resultats. En algunes jornades es combinen tipologies de sessions, principalment classes o tallers amb conferències.

SETEMBRE 2022

DL	DT	DC	DJ	DV	DS	DG
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

OCTUBRE 2022

DL	DT	DC	DJ	DV	DS	DG
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

NOVEMBRE 2022

DL	DT	DC	DJ	DV	DS	DG
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

DESEMBRE 2022

DL	DT	DC	DJ	DV	DS	DG
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

GENER 2023

DL	DT	DC	DJ	DV	DS	DG
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3		

 No lectiu	 Classe i/o taller
 Festiu	 Presentació pública
 Festiu local o de Facultat	 Treball de camp
 Conferència	 Portes obertes

CALENDARI DETALLAT

Les sessions de docència començaran a les 16.00 i finalitzaran a les 20:00h. En les sessions de 4 hores es realitzarà una pausa de 30 minuts.

El treball de camp s'iniciarà a les 10.00 i finalitzarà a les 13:00h.

En alguns casos existeixen modificacions en aquest horari que s'indiquen per a la sessió afectada.

1a setmana

27 de setembre de 2022

Sessió inaugural del treball troncal del Màster d'Estudis de la Població i Planejament del Departament de Geografia.

16:00h Presentació del projecte de treball troncal per part d'Anna Badia, directora del Departament de Geografia, i Jordi Nadal, coordinador del Màster.

16:30h Conferència inaugural "Les polítiques de mobilitat a la ciutat de Barcelona" a càrrec de Silvia Casorrán (Adjunta a la gerència de l'arquitecte en cap de l'Ajuntament de Barcelona).

18h Presentació i explicació del projecte i la seva àrea d'estudi, a càrrec del professor Àngel Cebollada

28 de setembre de 2022

16h Presentació del Mòdul Planejament Territorial a càrrec d'Oriol Nel·lo

18h Classe "Dinàmiques metropolitanes i mobilitat urbana" a càrrec d'Oriol Nel·lo

29 de setembre de 2022

16h Classe "Imaginant la ciutat ciclista: un diàleg entre Barcelona i Amsterdam" a càrrec de Samuel Nel·lo-Deakin

18h Classe "Models conceptuals del ciclisme urbà" a càrrec de Samuel Nel·lo-Deakin

2a setmana

4 d'octubre de 2022

16h Classe "La rehabilitació urbana: equipaments" a càrrec de Maria Buhigas

18h Classe “La rehabilitació urbana: mobilitat” a càrrec de Maria Buhigas

6 d’octubre de 2022

16h Classe “Equitat i accessibilitat com a objectiu de les polítiques ciclistes” a càrrec d’Esther Anaya

18h Classe “Comunicació, governança i moviments culturals” a càrrec d’Esther Anaya

3a setmana

TREBALL DE CAMP

4a setmana

18 d’octubre de 2022

16h Classe “La rehabilitació urbana: l’habitatge” a càrrec de Maria Buhigas

18h Classe “La rehabilitació urbana: l’espai públic” a càrrec de Maria Buhigas

20 d’octubre de 2022

16h Classe “Infraestructura” a càrrec d’Esther Anaya

18h Classe “Normativa i planificació” a càrrec d’Esther Anaya

5a setmana

27 d’octubre de 2022

16h Conferència 1 “La mobilitat a la metròpoli barcelonina” a càrrec de Maite Pérez (Cap de servei de Planificació de la Mobilitat Sostenible, AMB)

18h Classe “Cap a una (multi)crisi global?” a càrrec de Pau Avellaneda

28 d’octubre de 2022

16h Classe “El projecte urbà: objectius i estratègies” a càrrec de Maria Buhigas

18h Classe “El projecte urbà: mètodes i instruments” a càrrec de Maria Buhigas

6a setmana

3 de novembre de 2022

16h Conferència 2 “La bicicleta en el PDI 2021 – 2030” a càrrec de Jordi Martín (Equip tècnic del PDI 2021-2030)

18h Classe “Context multicrisi: escenaris i prospectiva en l'àmbit de la mobilitat” a càrrec de Pau Avellaneda

7a setmana

8 de novembre de 2022

16h Classe “Més enllà de la salut, mesurant els impactes de la mobilitat ciclista” a càrrec d'Esther Anaya

18h Conferència 3 “La lenta (re)introducció de la bicicleta a la ciutat” a càrrec d'Alfonso Sanz (Consultor. Membre de GEA21)

9 de novembre de 2022

16h Classe “Els instruments de planejament territorial” a càrrec d'Oriol Nel·lo

18h Classe “Els instruments de planejament urbanístic” a càrrec d'Oriol Nel·lo

10 de novembre de 2022

16 a 20h Sessió 1. Ciutats i Espais Metropolitans a càrrec de Carles Donat

Tema 1. La ciutat. Definició, morfologia i la problemàtica de la seva delimitació

Tema 2a. El procés d'urbanització a través dels teixits urbans: el cas de la metròpoli de Barcelona (morfologia urbana)

8a setmana

14 de novembre de 2022

16h Classe “El planejament metropolità: el PTMB” a càrrec de Joan López

18h Classe “El planejament metropolità: el PDU AMB” a càrrec de Joan López

15 de novembre de 2022

16h Classe “PostCarCity: una ciutat ‘sense’ cotxes?” a càrrec de Pau Avellaneda

18h Conferència 4 “Estratègies per la consolidació de la bicicleta com a mode de transport” a càrrec de Ruth Lamas (Responsable de l'Oficina Metropolitana de la Bicicleta de l'AMB i Coordinadora tècnica de la Red de ciudades por la bicicleta)

16 de novembre de 2022

16h Classe “Segregació residencial i desigualtat social” a càrrec d’Oriol Nel·lo

18h Classe “Les polítiques de rehabilitació urbana” a càrrec d’Oriol Nel·lo

17 de novembre de 2022

16 a 20h Sessió 2. Ciutats i Espais Metropolitans a càrrec d’Antonio Lopez-Gay

Tema 3. La població urbana

Tema 2b. El procés d’urbanització a través dels teixits urbans: el cas de la metròpoli de BCN (dinàmiques demogràfiques i socioeconòmiques).

9a setmana

21 de novembre de 2022

16h Classe “PDU AMB: els espais oberts” a càrrec de Joan López

18h Classe “PDU AMB: el sistema d’assentaments” a càrrec de Joan López

22 de novembre de 2022

16h Classe “La Nova Centralitat de la Bicicleta en las Ciutats” a càrrec de Jordi Honey-Roses

18h Conferència 5 “Les enquestes de mobilitat a l’Àrea Metropolitana de Barcelona” a càrrec de Núria Pérez (Cap de l’Àrea de Mobilitat de l’Institut d’Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona, IERMB)

23 de novembre de 2022

16 a 20h Sessió 3. Ciutats i Espais Metropolitans a càrrec de Carles Donat

Tema 4. Renta del sòl urbà, com a element essencial per a la configuració de les ciutats

Tema 5. L’habitatge. Accés, règim de tinença i problemàtiques

24 de novembre de 2022

16 a 20h Sessió 4. Ciutats i Espais Metropolitans a càrrec d’Antonio Lopez-Gay

Tema 6. Segregació socioeconòmica i mobilitat residencial.

Tema 7. Gentrificació, desplaçament i substitució de la població

10a setmana

28 de novembre de 2022

16h Classe “PDU AMB: l’energia” a càrrec de Joan López

18h Classe “PDU AMB: la mobilitat” a càrrec de Joan López

29 de novembre de 2022

16h Sessió 5 Ciutats i Espais Metropolitans a càrrec d’Antonio Lopez-Gay

Tema 8. Gentrificació turística i transnacional

18h Conferència 6 “Ciclodistribució: reptes i oportunitats” a càrrec de David Estop (Membre de la Cooperativa de Ciclogística La Sàrria)

30 de novembre de 2022

16h Classe “Mobilitat urbana i desigualtat social” a càrrec d’Oriol Nel·lo

18h Classe “Equitat i transport públic” a càrrec d’Oriol Nel·lo

1 de desembre de 2022

16 a 20h Sessió 6 Ciutats i Espais Metropolitans a càrrec de Carles Donat

Tema 10. El govern de la ciutat. Fragmentació administrativa, actors, competències i recursos

Tema 11. Els grups socials, els agents urbans i els moviments socials

2 de desembre de 2022

Lliurament de la diagnosi

11a setmana

5 de desembre de 2022

16 a 20h Tallers. Elaboració del DAFO i presentació

7 de desembre de 2022

16 a 20h Tallers. Elaboració del DAFO i presentació

12a setmana

12 de desembre de 2022

16 a 20h Tallers: Elaboració del DAFO i presentació

13 de desembre de 2022

16 a 20h Tallers: **Presentació**

14 de desembre de 2022

16 a 20h Tallers: Elaboració dels criteris

15 de desembre de 2022

16 a 20h Tallers: **Presentació**

13a setmana

19 de desembre de 2022

16 a 20h Tallers de treball

20 de desembre de 2022

16 a 20h Tallers: **Presentació** preliminar de propostes i projectes (estructura general)

21 de desembre de 2022

16 a 20h Tallers de treball

22 de desembre de 2022

16 a 20h Tallers de treball

14a setmana

9 de gener de 2023

16 a 20h Tallers de treball

10 de gener de 2023

16 a 20h Tallers: Presentació de propostes i projectes (interna)

11 de gener de 2023

16 a 20h Tallers de treball

12 de gener de 2023

16 a 20h Tallers de treball

15a setmana

16 de gener de 2023

16 a 20h Tallers de treball

17 de gener de 2023

16 a 20h Tallers: Presentació dels pòsters (interna)

19 de gener de 2023

Lliurament del document escrit

16a setmana

23 de gener de 2023

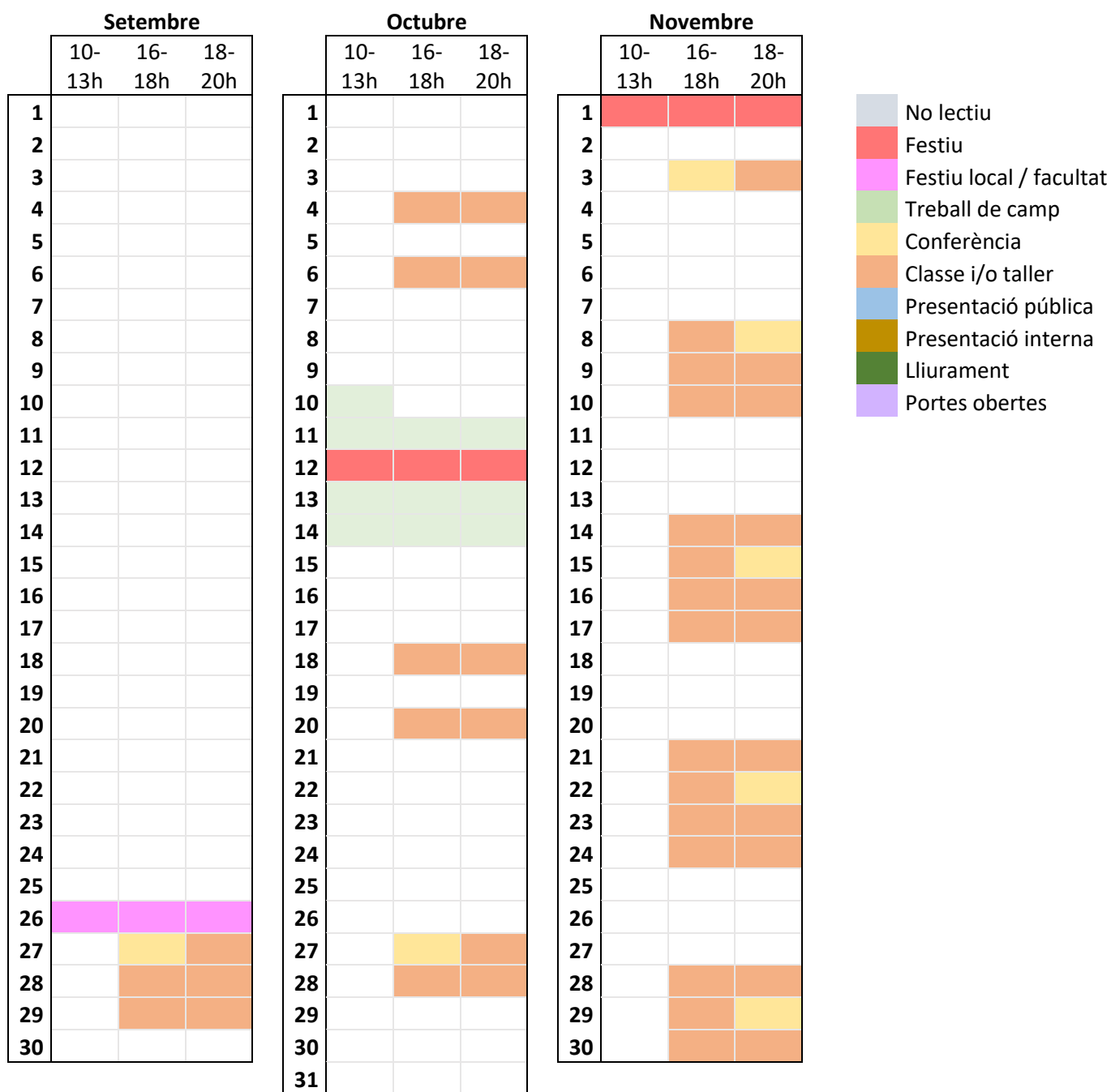
16 a 20h Presentació pública i exposició de resultats (pòsters)

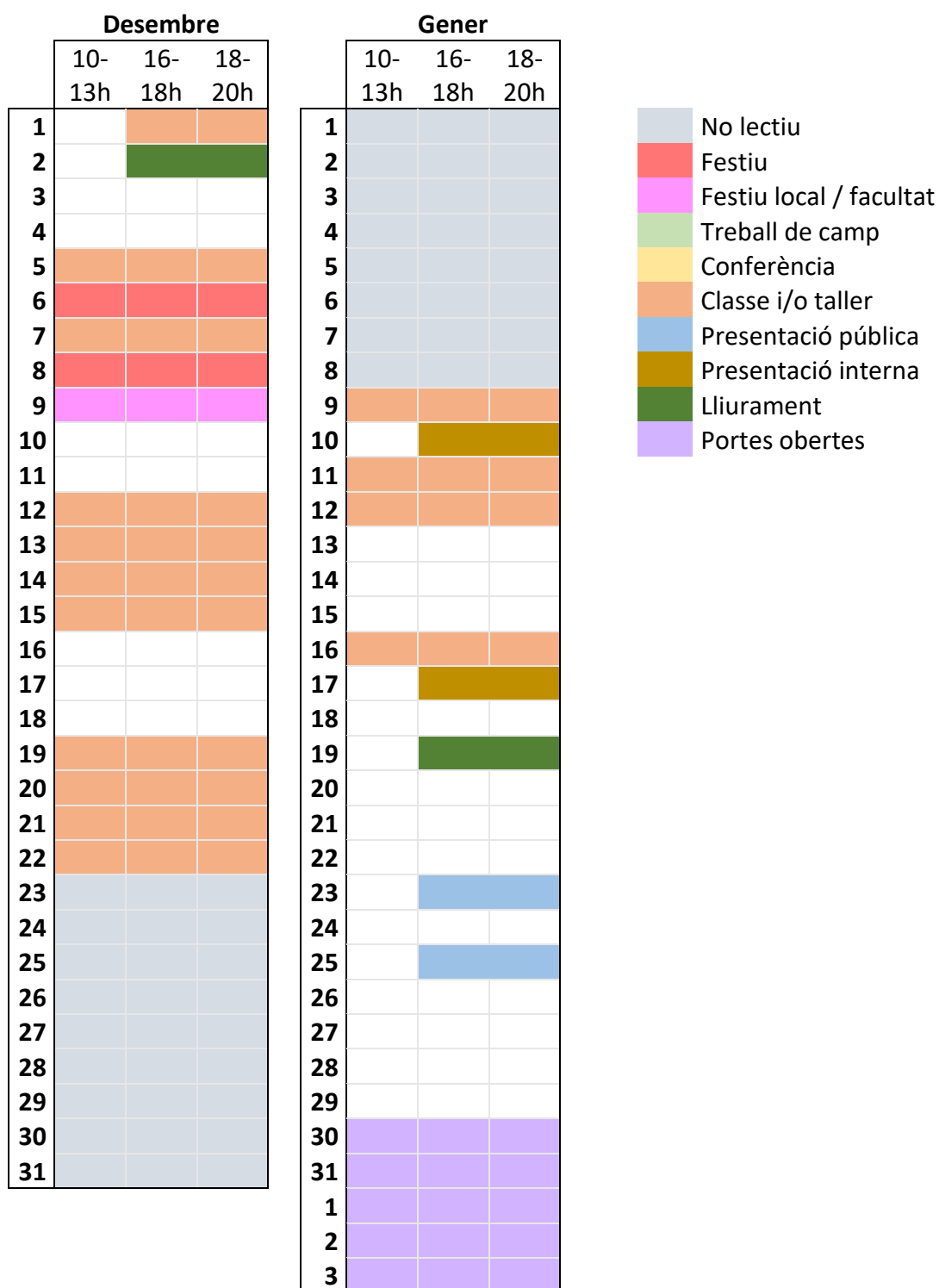
25 de gener de 2023

16 a 20h Presentació pública i exposició de resultats (pòsters)

17a setmana

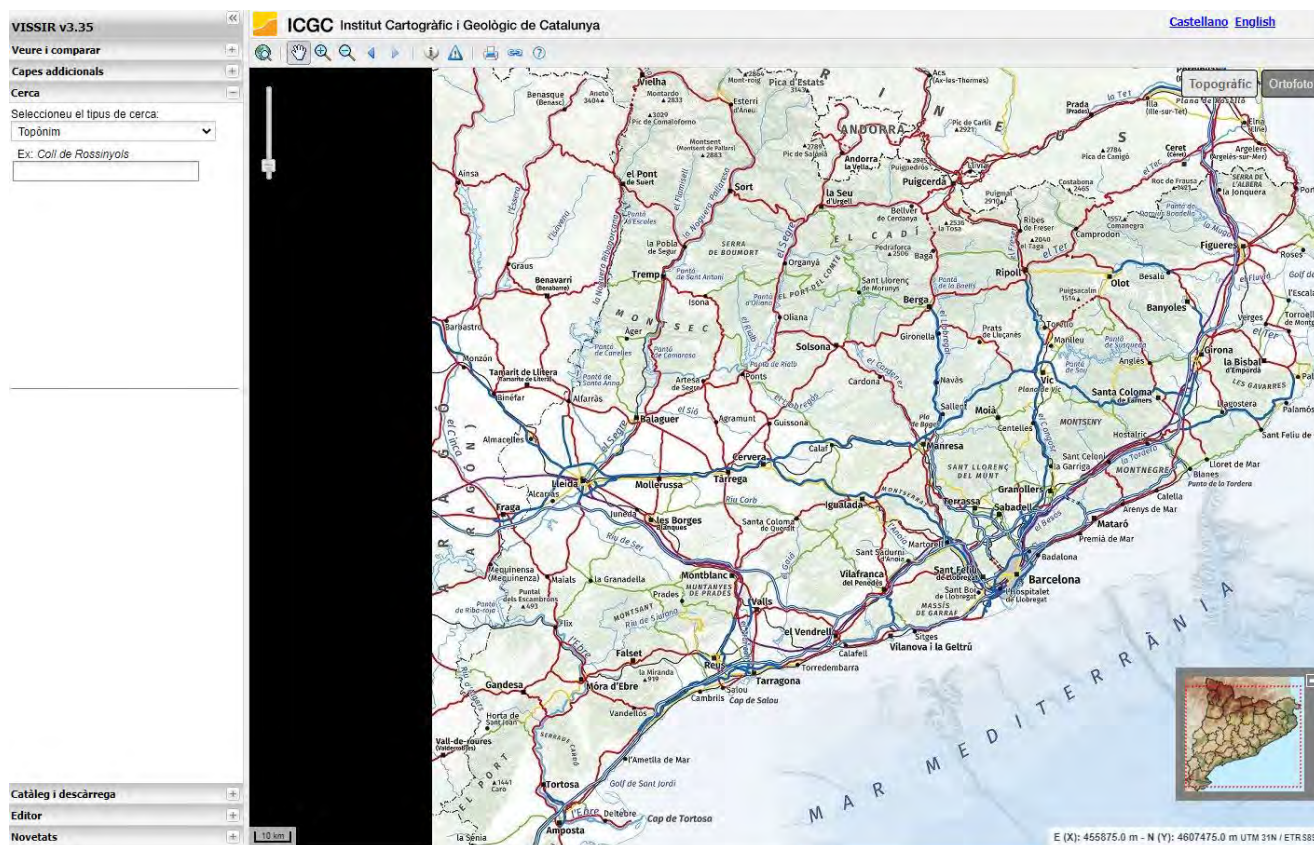
Setmana de portes obertes

CARTOGRAFIA

La cartografia de referència a utilitzar per al desenvolupament dels mòduls troncal i de planificació, tant topogràfica com temàtica, prové de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya.

Està disponible de manera gratuïta al **Vissir3** (<http://www.icc.cat/vissir3/>) i és possible obtenir-la de forma georeferenciada en diversos formats.

Tenim l'opció de descarregar la informació de dues formes

1. Des de la web (opcions de descàrrega) <https://www.iccg.cat/descarregues>
2. Des de l'aplicació del ICGC <http://www.icc.cat/appdownloads/> aplicació web de descàrrega

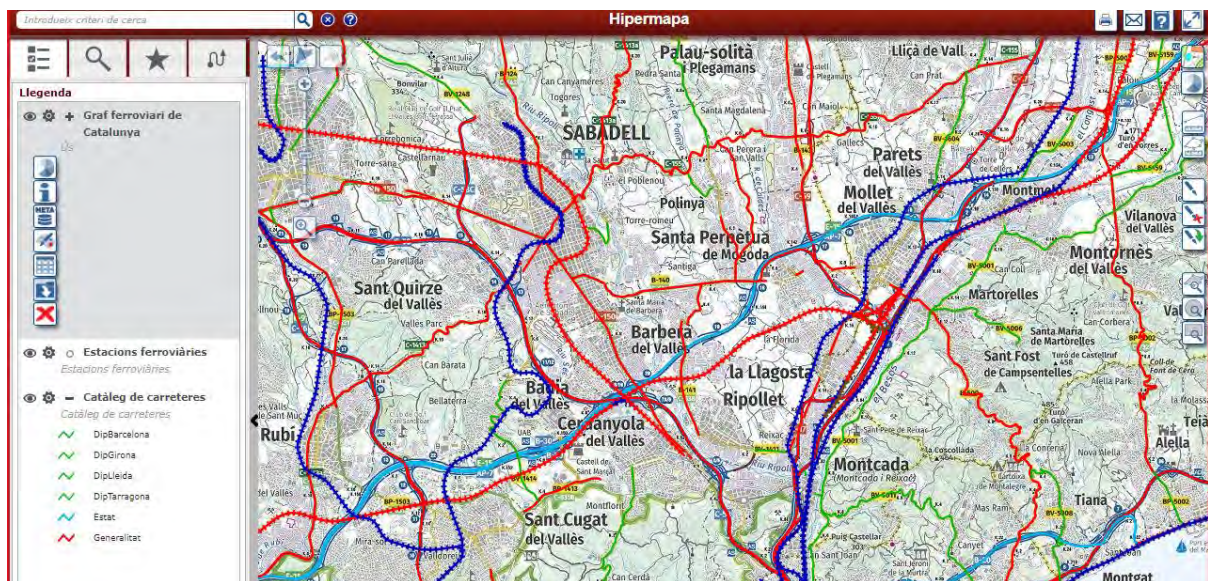
Buscar a partir de topònim (per exemple: Cerdanyola del Vallès) o realitzar una selecció interactiva per extensió territorial sobre el mapa, o per fulles activant el tipus de mapa a descarregar (topogràfic, ortoimatges, uns altres).

Una vegada definit l'àmbit territorial d'interès, es poden consultar les especificacions tècniques (estructura, contingut, simbologia, opcions) de les bases a descarregar fent clic sobre la icona (i). Posteriorment decidir la base a obtenir, el format i fer clic en el botó descarregar.

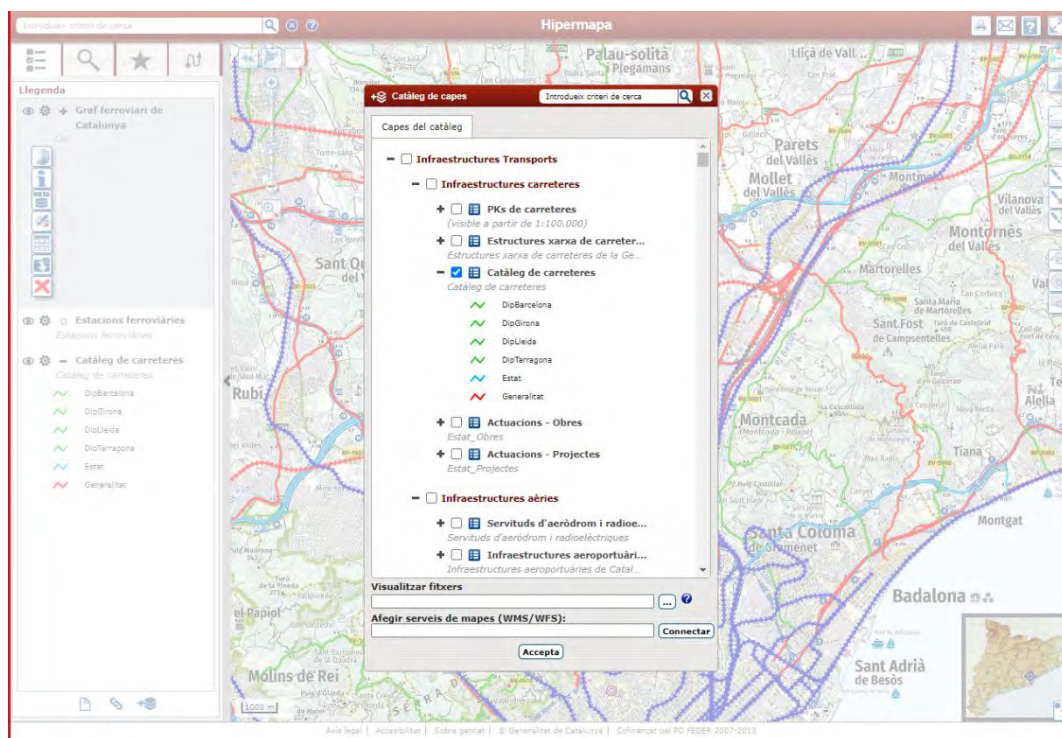
Apareixerà un nou quadre de diàleg amb el vincle de descàrrega (actiu només 2 hores).

Una altra font de recursos és la pàgina web del Departament de Territori (https://territori.gencat.cat/ca/01_departament/12_cartografia_i_toponimia/) on es pot trobar cartografia de diferents temàtiques.

Des d'aquí es pot accedir a **Bases cartogràfiques** del departament i a l'**Hipermapa** (<https://sig.gencat.cat/visors/hipermapa.html>), un instrument corporatiu de la Generalitat de Catalunya per publicar la seva informació georeferenciada d'arreu de Catalunya, d'una forma integrada i sistemàtica. Aquesta eina permet integrar en una mateixa plataforma les dades territorials generades des de tots els departaments del Govern català.

Des del catàleg de capes podreu visualitzar diferents dades i són eines que us permetran visualitzar informació abans de descarregar-la.

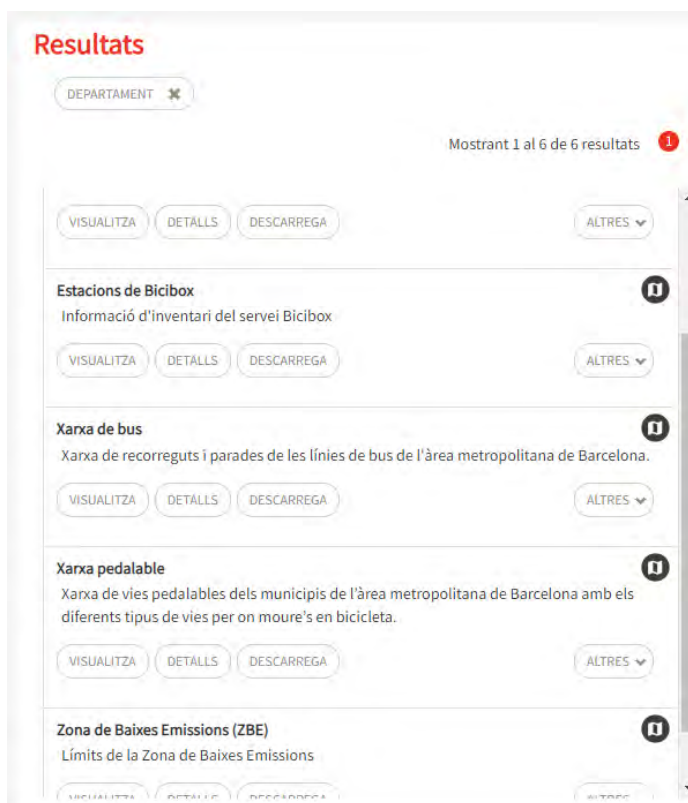
En el seu següent enllaç podreu consultar el Manual d'usuari del Visor Hipermapa: sig.gencat.cat/manuals/Manual_visor_Hipermapa.pdf

Una altra eina que pot ser d'utilitat és el **catàleg de dades de l'AMB** (<https://ide.amb.cat/Cataleg/>), on es pot trobar, entre d'altres dades, la **Xarxa de vies pedalables dels municipis de l'àrea metropolitana de Barcelona**. Un cop s'hi accedeix:

1. Seleccionar Mobilitat i transport

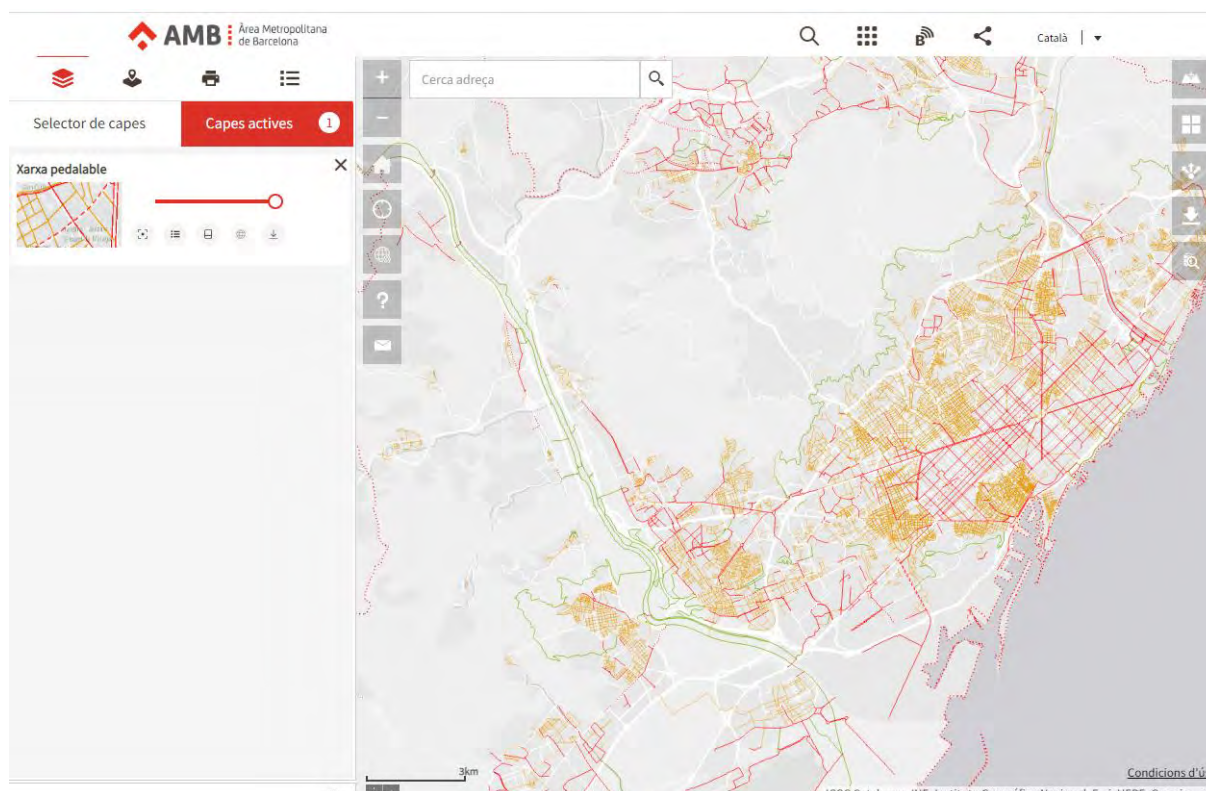

2. Hi ha 6 capes disponibles

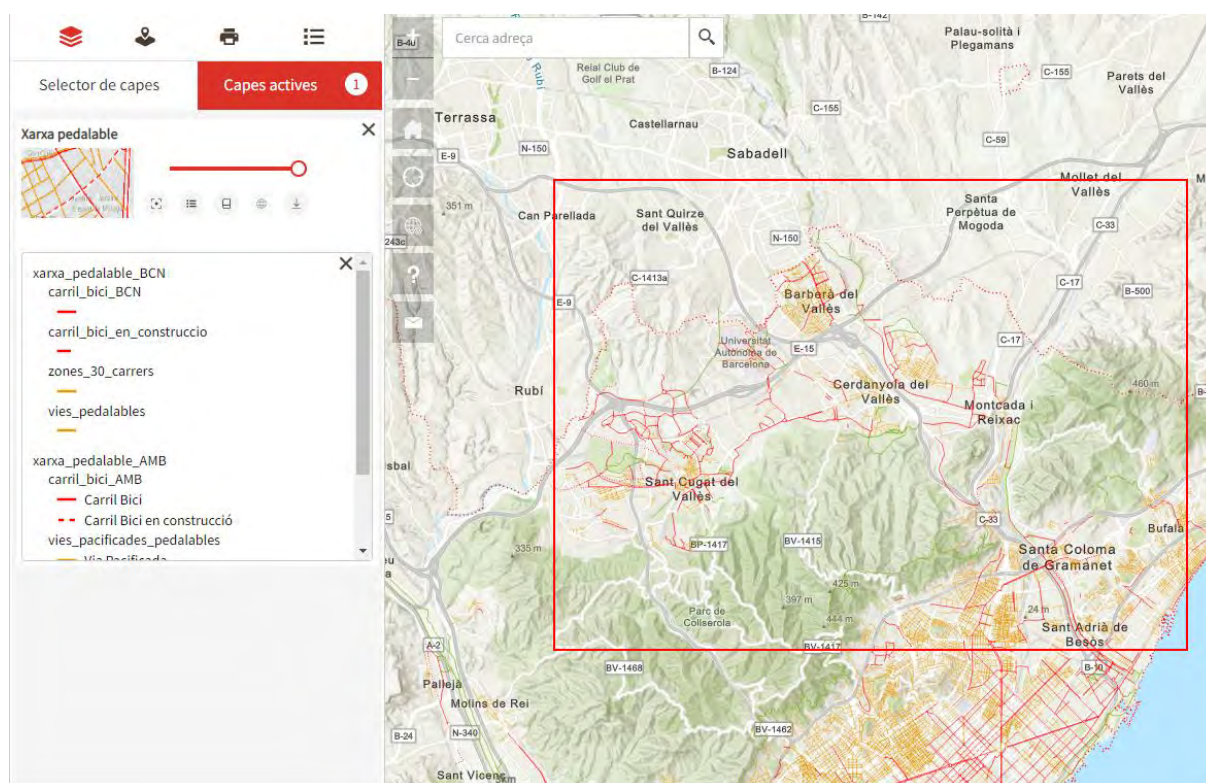
Per descarregar la Xarxa pedalable:

- Prémer el botó DESCARREGA i s'obrirà la capa al visor de descàrrega

- Prémer el botó de descàrrega al costat de la capa: S'obre un panell en el que caldrà definir l'àrea.

5. Seleccionar l'eina rectangle i dibuixar la forma sobre el mapa

6. Seleccionar el format, a l'exemple Shapefile, i prémer Descarrega

The image shows a 'Descarrega' (Download) dialog box. It has a red header with the title 'Descarrega' and a close button. Below the header, there are several sections. The first section is 'Escala les teves opcions' (Scale your options). The second section is 'Categoria' (Category) with a dropdown menu set to 'Mobilitat'. The third section is 'Producte' (Product) with a dropdown menu set to 'Xarxa pedalable'. The fourth section is 'Selecciona la forma:' (Select the shape) with three radio buttons and a fourth button labeled 'Dibuixa una àrea al mapa' (Draw an area on the map). The fifth section is 'Selecciona el format' (Select the format) with a dropdown menu set to 'SHP'. At the bottom, there is a red 'DESCARREGA' button and a 'Condicions d'ús' (Terms of use) link.

- The figure displays a detailed map of the Cerdanyola del Valles area, highlighting various bicycle routes. The map is overlaid with several colored lines representing different types of cycling infrastructure:

 - Camí Verd**: Green lines indicating green routes.
 - Camí Bici**: Red lines indicating dedicated bicycle paths.
 - Camí Bici en construcció**: Yellow lines indicating planned or under-construction bicycle paths.
 - Via Pacificada**: Blue lines indicating quiet streets suitable for cycling.
 - Xarxa_pedalable_BCN_Valuel@f**: Purple lines representing a specific network of pedalable routes.
 - Basemap**: Grey background showing the general road network and urban areas.
 - Mapa topogràfic mundial**: Topographic features shown in light grey/brown.

Key geographical features and locations labeled on the map include:

 - Cities/Towns**: Sant Cugat del Valles, Badia del Valles, Cerdanyola del Valles, Mollet del Valles, Santa Perpètua de Mogoda, Sant Fost de Campsentelles, Montcada Reixac, San Sadurn de Noya, Santa Coloma de Gramenet, and Sabadell.
 - Roads**: Major roads such as N-150, B-20, B-10, B-11, B-12, B-13, B-14, B-15, B-16, B-17, B-18, B-19, B-20, B-21, B-22, B-23, B-24, B-25, B-26, B-27, B-28, B-29, B-30, B-31, B-32, B-33, B-34, B-35, B-36, B-37, B-38, B-39, B-40, B-41, B-42, B-43, B-44, B-45, B-46, B-47, B-48, B-49, B-50, B-51, B-52, B-53, B-54, B-55, B-56, B-57, B-58, B-59, B-60, B-61, B-62, B-63, B-64, B-65, B-66, B-67, B-68, B-69, B-70, B-71, B-72, B-73, B-74, B-75, B-76, B-77, B-78, B-79, B-80, B-81, B-82, B-83, B-84, B-85, B-86, B-87, B-88, B-89, B-90, B-91, B-92, B-93, B-94, B-95, B-96, B-97, B-98, B-99, B-100, B-101, B-102, B-103, B-104, B-105, B-106, B-107, B-108, B-109, B-110, B-111, B-112, B-113, B-114, B-115, B-116, B-117, B-118, B-119, B-120, B-121, B-122, B-123, B-124, B-125, B-126, B-127, B-128, B-129, B-130, B-131, B-132, B-133, B-134, B-135, B-136, B-137, B-138, B-139, B-140, B-141, B-142, B-143, B-144, B-145, B-146, B-147, B-148, B-149, B-150, B-151, B-152, B-153, B-154, B-155, B-156, B-157, B-158, B-159, B-160, B-161, B-162, B-163, B-164, B-165, B-166, B-167, B-168, B-169, B-170, B-171, B-172, B-173, B-174, B-175, B-176, B-177, B-178, B-179, B-180, B-181, B-182, B-183, B-184, B-185, B-186, B-187, B-188, B-189, B-190, B-191, B-192, B-193, B-194, B-195, B-196, B-197, B-198, B-199, B-200, B-201, B-202, B-203, B-204, B-205, B-206, B-207, B-208, B-209, B-210, B-211, B-212, B-213, B-214, B-215, B-216, B-217, B-218, B-219, B-220, B-221, B-222, B-223, B-224, B-225, B-226, B-227, B-228, B-229, B-230, B-231, B-232, B-233, B-234, B-235, B-236, B-237, B-238, B-239, B-240, B-241, B-242, B-243, B-244, B-245, B-246, B-247, B-248, B-249, B-250, B-251, B-252, B-253, B-254, B-255, B-256, B-257, B-258, B-259, B-260, B-261, B-262, B-263, B-264, B-265, B-266, B-267, B-268, B-269, B-270, B-271, B-272, B-273, B-274, B-275, B-276, B-277, B-278, B-279, B-280, B-281, B-282, B-283, B-284, B-285, B-286, B-287, B-288, B-289, B-290, B-291, B-292, B-293, B-294, B-295, B-296, B-297, B-298, B-299, B-300, B-301, B-302, B-303, B-304, B-305, B-306, B-307, B-308, B-309, B-310, B-311, B-312, B-313, B-314, B-315, B-316, B-317, B-318, B-319, B-320, B-321, B-322, B-323, B-324, B-325, B-326, B-327, B-328, B-329, B-330, B-331, B-332, B-333, B-334, B-335, B-336, B-337, B-338, B-339, B-340, B-341, B-342, B-343, B-344, B-345, B-346, B-347, B-348, B-349, B-350, B-351, B-352, B-353, B-354, B-355, B-356, B-357, B-358, B-359, B-360, B-361, B-362, B-363, B-364, B-365, B-366, B-367, B-368, B-369, B-370, B-371, B-372, B-373, B-374, B-375, B-376, B-377, B-378, B-379, B-380, B-381, B-382, B-383, B-384, B-385, B-386, B-387, B-388, B-389, B-390, B-391, B-392, B-393, B-394, B-395, B-396, B-397, B-398, B-399, B-400, B-401, B-402, B-403, B-404, B-405, B-406, B-407, B-408, B-409, B-410, B-411, B-412, B-413, B-414, B-415, B-416, B-417, B-418, B-419, B-420, B-421, B-422, B-423, B-424, B-425, B-426, B-427, B-428, B-429, B-430, B-431, B-432, B-433, B-434, B-435, B-436, B-437, B-438, B-439, B-440, B-441, B-442, B-443, B-444, B-445, B-446, B-447, B-448, B-449, B-450, B-451, B-452, B-453, B-454, B-455, B-456, B-457, B-458, B-459, B-460, B-461, B-462, B-463, B-464, B-465, B-466, B-467, B-468, B-469, B-470, B-471, B-472, B-473, B-474, B-475, B-476, B-477, B-478, B-479, B-480, B-481, B-482, B-483, B-484, B-485, B-486, B-487, B-488, B-489, B-490, B-491, B-492, B-493, B-494, B-495, B-496, B-497, B-498, B-499, B-500, B-501, B-502, B-503, B-504, B-505, B-506, B-507, B-508, B-509, B-510, B-511, B-512, B-513, B-514, B-515, B-516, B-517, B-518, B-519, B-520, B-521, B-522, B-523, B-524, B-525, B-526, B-527, B-528, B-529, B-530, B-531, B-532, B-533, B-534, B-535, B-536, B-537, B-538, B-539, B-540, B-541, B-542, B-543, B-544, B-545, B-546, B-547, B-548, B-549, B-550, B-551, B-552, B-553, B-554, B-555, B-556, B-557, B-558, B-559, B-560, B-561, B-562, B-563, B-564, B-565, B-566, B-567, B-568, B-569, B-570, B-571, B-572, B-573, B-574, B-575, B-576, B-577, B-578, B-579, B-580, B-581, B-582, B-583, B-584, B-585, B-586, B-587, B-588, B-589, B-590, B-591, B-592, B-593, B-594, B-595, B-596, B-597, B-598, B-599, B-600, B-601, B-602, B-603, B-604, B-605, B-606, B-607, B-608, B-609, B-610, B-611, B-612, B-613, B-614, B-615, B-616, B-617, B-618, B

EQUIP DOCENT

Directora del Departament

Anna Badia anna.badia@uab.cat

Coordinació dels estudis de grau i postgrau

Jordi Nadal (Màster) jordi.nadal@uab.cat

Mireia Baylina (Doctorat) mireia.baylina@uab.cat

Coordinació general del programa troncal

Àngel Cebollada angel.Cebollada@uab.cat

Coordinació del treball de camp

Àngel Cebollada angel.Cebollada@uab.cat

Professorat dels mòduls troncal

Ester Anaya Boig ester.anaya@uab.cat

Pau Avellaneda pauavellaneda@gmail.com

Maria Buhigas maria.buhigas@uab.cat

Carles Donat carles.donat@uab.cat

Jordi Honey-Roses Jordi.Honey@uab.cat

Joan López juan.lopez@uab.cat

Antonio López-Gay tlopez@ced.uab.cat

Francesc Muñoz franc.munoz@uab.cat

Oriol Nel·lo oriol.nello@uab.cat

Samuel Nel·lo-Deakin samuel.nello@uab.cat

Coordinació de tallers i suport al programa troncal

Laura Soler laura.soler@uab.cat

Segueix-nos a les xarxes

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

G Departament
de Geografia

G⁺ màster en
estudis territorials i
planejament